

TREFORT CAMPUS

2013/I. évfolyam 1. szám

Az ELTE Bölcsészettudományi Karának
kulturális és közéleti magazinja

Fókuszban a vallástudomány

BESZÉLGETÉSEK DÉRI BALÁZZSAL,
FÖLDVÁRY MIKLÓS ISTVÁNNAL ÉS
VOIGT VILMOSSAL

VALLÁSOK OKTATÁSA
ÉS KUTATÁSA A KARON

Tahrír: mecset, templom, parlament

INTERJÚ FODOR SÁNDORRAL

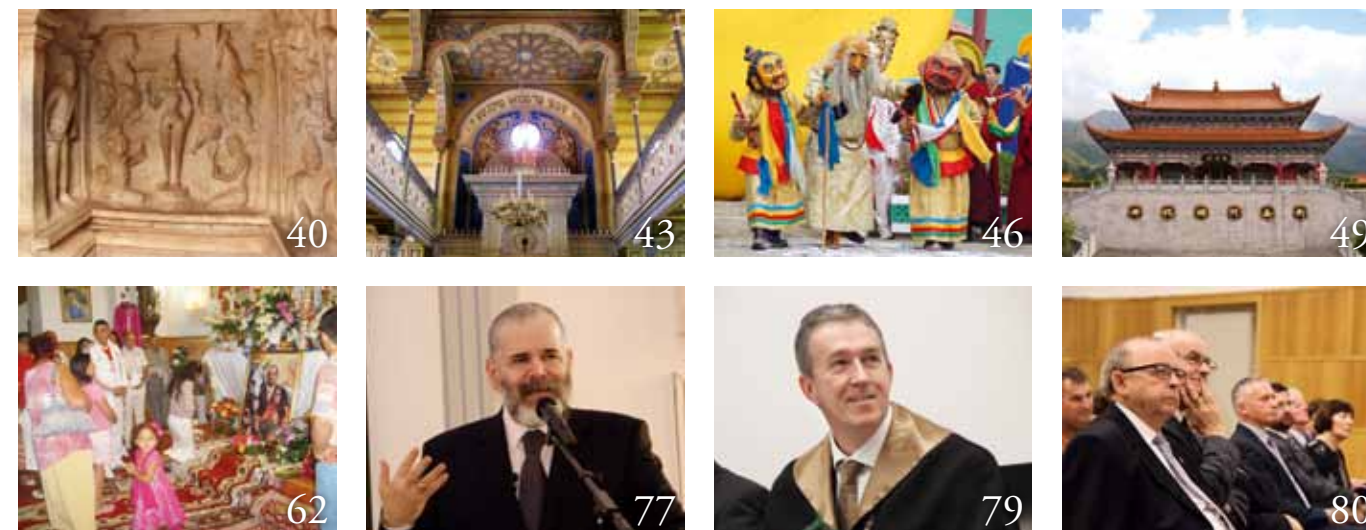
Alumnus-körkép

VALLÁSI VEZETŐK

Szerdai Szalon

FIATAL KÖLTŐK-ÍRÓK

Fókuszban a vallástudomány

FRANK TIBOR: Hívők és hitetlenek – A Trefort Campus első száma elé	1
Mai teológusok, vallási vezetők – alumnusaink között	4

BESZÉLGETÉSEK VALLÁSRÓL ÉS TUDOMÁNYRÓL

Vallástudomány a Bölcsészkaron DÉRI BALÁZZSAL beszélget Frank Tibor	5
Őszintén a magyar vallástudományról VOIGT VILMOSSAL beszélget Déri Balázs	11
Vallástudomány, liturgia, család FÖLDVÁRY MIKLÓS ISTVÁNT Czeti István kérdezi	13
Tahrír: mecset, templom, parlament FODOR SÁNDORRAL beszélget Déri Balázs	17
SALÁT GERGELY: Karunk védőszentje, Xavéri Szent Ferenc	22
<i>Vecsei Márton: Minek nevezzetek? (próza)</i>	23

ÍRÁSOK VALLÁSOKRÓL

HORVÁTH JUDIT: Arany eső, szárnyas ló. Gondolatok a görög mítoszokról	24
BORHY LÁSZLÓ: Hagyma – kupola. Római kori falfestmények Brigetióból (Komárom/Szőny)	26
MANHERZ KÁROLY: A Mosonszentjános Kódex	29
<i>Szlovik Péter: (Nem lettem nevelve), (Bácskát vészes vihar járja) (versek)</i>	31
KESERÜ KATALIN: Ezoterikus-tudományos szemlélet és spiritualizmus a modern festészetben	32
BALÁZS GÉZA: Vallás és terminológia	34
<i>Pap József: IstEn (vers)</i>	34
Mai teológusok, vallási vezetők – alumnusaink között CSEPREGI ZOLTÁN, DEÁK VIKTÓRIA HEDVIG OP	36

KARI TUDOMÁNYTÖRTÉNET

BÁRTH DÁNIEL: Vallás- és néprajztudomány	37
NÉMETH GYÖRGY: Mágia történeti kutatások Magyarországon	39
DEZSŐ CSABA: Vallástudományi kutatások az Indoeurópai Nyelvtudományi Tanszéken	40
BÁNYAI VIKTÓRIA: A zsidó vallás és a héber nyelv oktatása a Karon	43

TREFORT CAMPUS • Az ELTE Bölcsészettudományi Karának kulturális és közéleti magazinja • 2013/1. ÉVFOLYAM I. SZÁM
 • FŐSZERKESZTŐ: Frank Tibor • VENDÉGSZERKESZTŐ: Déri Balázs • LAPMENEDZSER: Kóczán András Imre •
 KIADJA a Trefort-kert Alapítvány • FELELŐS KIADÓ: Dezső Tamás dékán, a Kuratórium elnöke •
 GRAFIKAI ÉS NYOMDAI ELŐKÉSZÍTÉS: Tábori Tamara, GOCPONT • NYOMDA: Demax Művek Nyomdaipari Kft.,
 1151 Budapest, Székely E. út 11. • CÍMLAP: Az ELTE BTK példuma

<i>Helstáb Laura: Az élet értelme (vers)</i>	45
--	----

BIRTALAN ÁGNES: „Ne zavard a folyóimat, ne bánts a hattyúimat!” A Magyar-mongol nyelvjárás- és népműveltség-kutató expedíció vallással kapcsolatos kutatásai (1991–)	46
HAMAR IMRE: A Buddhizmus-kutatás Központjának megalapítása	49
ELTE BTK Vallástudományi Központ – Szervezeti és működési szabályzat	51
Mai teológusok, vallási vezetők – alumnusaink között GRÜLL TIBOR, HANULA GERGELY	52

KONFERENCIÁK

Az ELTE BTK Vallástudományi Központjának konferenciái	53
VÉR ÁDÁM: „Tatárjárás” a Kodály-teremben	54
NÉMETH GYÖRGY: Hahn István, a vallástörténész	55
KAPOSI KRISZTINA: Lét- és önértelmezés a Biblia tükrében	56
<i>Magyar Vivien: Káin anyja (vers)</i>	56
SZÁVAY LÁSZLÓ: Az öröm munkája. Kárpát-medencei teológuskonferencia az ELTE BTK doktoranduszainak részvételével	58
<i>Mizsur Dániel: Akkor, Naplóbejegyzés helyett, Jel (versek)</i>	59
Mai teológusok, vallási vezetők – alumnusaink között JENEY RITA, LŐRIK LEVENTE ABDUL-FATTAH MUNIF, SCHÖNER ALFRÉD	60 61

VALLÁSTUDOMÁNYI OKTATÁS

GYÖNGYÖSI CSILLA: Liturgikus terepgyakorlat a Bakonyalján	62
Mai teológusok, vallási vezetők – alumnusaink között VÁRNAI SÁNDOR JAKAB OFM, ZSENGELLÉR JÓZSEF	67

KÖNYVEKRŐL

Adamik Tamás: Sanctissima religio. Vallás- és irodalomtudományi tanulmányok. (SIMON LAJOS ZOLTÁN)	68
<i>Mészáros Péter: A szégyenjárat (vers)</i>	70
Anna Divičanová – Anna Kováčová (eds.): Cirkevná kultúra Slovákov v Maďarsku.	
Gyivicsán Anna – Kovács Anna (szerk.): A magyarországi szlovákok egyházi kultúrája. (ZSILÁK MÁRIA)	72
<i>Ordódy František: harmadnapon, requiem I, steril, a test (versek)</i>	73
Falvai Dávid: Magyar dinasztikus szentek olasz kódexekben (KONRÁD ESZTER)	75
<i>Jacopone da Todi: Paradicsom asszonya (lauda) (ford. Seager-Smith Dániel Michael)</i>	76

A KERT

Gólyavári esték Dávidházi Péter: Miben kell követnünk Jóbót?	77
Gólyavári esték Déri Balázs: Liturgia és középkori irodalom	78
Kari ünnepek 2012–2013	79

Lét- és önértelmezés a Biblia tükrében

MAGYAR VIVIEN

káin anyja

az első jel

már hajnalban tudtomra adta hogy aznap
keményebben kell majd viselnünk kiszabott
életünk

még feküdtem a hideg csendben amikor
– mintha buborékok pattannának szét
bennük –

egyszerre kezdtek feszülni testemben az erek
mind

a lábujjaimtól a fejem tetejéig
ezer méh csípett a bőröm alatt

nem kiálthattam hogy ne zavarjam
a mellettem fekvő nehéz alak álmát
de tudtam akkor hogy fel kell készülnöm

és meg is tettem magamban amit
szükségesnek láttam

mert akkor régen amikor
a második felsírt már tudtam hogy baj lesz
mégis amikor egyszerre öleltem őket
az elsőt vettem mindig a jobb kezembe
őt öleltem szorosabban

neki nyomtam össze erősebben fájó mellem hogy
könnyebben jusson hozzá a kevéske tejhez
őt melengtettem az éjszaka hűvösében
hasamhoz húzva gyakran azt kívántam
csak mi lennénk ketten a világon

és amikor férfiak lettek
úgy fájt érte mindenem
rettegtem mi lesz
ha hozzáérek
vagy ha álmomban óvatlanul
hangosan kimondom

ő pedig azt hitte a másikat szeretem
(mert ránézni csak a másokra tudtam)
sirattam gyönyörű bőrét amikor

Ezzel a címmel tartottak műhelykonferenciát az ELTE BTK Régi Magyar Irodalom Tanszékén 2012. november 9-én, melyre nagyrészt graduális (BA-, MA-) és PhD-hallgatók, illetve doktori képzésre készülők jelentkezését várták a szervezők, Nagy Márton Károly, Pafkó Tamás és Páli-Nagy Veronika, az ELTE Irodalomtudományi Doktori Iskola Orlovsky Géza vezette magyar barokk doktori programjának másod- és harmadéves doktoranduszai.

A konferencia talán legszembetűnőbb sajátossága az interdiszciplináris nyitottság volt: nem csak a Biblia és az irodalom szoros összefonódásával foglalkozó, ill. a köztük meglévő kapcsolódásokat feltáró előadások hangzottak el, hanem az ennél sokkal tágabb vonatkozásokat érintő kutatásokba is bepillantást nyerhettünk. A résztvevők az irodalmi témák mellett történelmi, filozófiai, színháztudományi, valamint szűkebben vett teológiai kérdéseket jártak körül. Elsőként a Biblia és a történelem tárgykörébe tartozó, majd a filozófiai kérdéseket érintő, végül pedig a három irodalmi blokkot – az újkori irodalom és művelődés, a XIX–XX. századi próza és líra, valamint a kortárs dráma és színház szekcióit – kijelölő előadások hangzottak el.

Ezt követi a konferencia előadásaiból készült tanulmánykötet (Lét- és önértelmezés a Biblia tükrében. Tanulmánykötet. Budapest 2012. Arianna Könyvek 5. Sorozatszerkesztő: Orlovsky Géza) szerkezete is. Susánszky Judit (ELTE BTK) írása a bűnbeesésnek a férfi-női önazonosságra gyakorolt hatását tárgyalja, és ezzel összefüggésben Isten szavahihetőségének kérdését is fölveti. Vanderstein Noémi (OR–ZsE) Mózes és Áront mutatja be az ún. Jónás-komplexus-elmélet felhasználásával. Biblia és történelem kapcsolatát tárgyalja Barta Zsolt (ELTE BTK) is, aki amellet hoz fel meggyőző érveket, hogy a nyíltságot, illetve bátorságot jelentő *parrésia* az alakuló keresztény identitás egyik legmeghatározóbb eleme volt. Földvári Sándor (DE) a máriapócsi kegyhely irodalmi ábrázolásait tekinti át. Hasonló témát tárgyal Székely Gábor (ELTE BTK) is: elgondolása szerint a kecskeméti reformátusok azonosulhattak a babiloni fogságból hazatérő zsidó nép történetével, és párhuzamba vonhatták a jeruzsálemi szentély újjáépítését saját templomuk építésével.

A filozófiai tárgyú írások közt Siklósi István (ELTE BTK) a személy fogalmának viszonyait elemzi Boethius Opuscula sacra-jában, Kovács Ferenc Dávid (ELTE BTK) a „Megnemismert felhője” c. középkori

Magyar Vivien filmtudomány mesterszakos
(volt kreatív írás minor szakirányos) hallgató.
Verse elhangzott a Szerdai Szalonban
2013. április 24-én.

traktátus textológiai és értelmezési kérdéseit járja körül, *Smrcz Ádám* (ELTE BTK) tanulmánya egy, a vallás és a természettudományok összebékítésére irányuló XVII. századi filozófiai kísérletet mutat be, amely az ún. cambridge-i platonikusok, legfőképp Ralph Cudworth nevéhez köthető, *Rácz Márk* (DE) a bibliai létértelmezés kérdéseit tekinti át a marxista-keresztény dialógusok tükrében.

A kötet következő nagyobb egysége az újkori irodalommal és művelődéssel foglalkozó tanulmányokat foglalja magában. *Csernák-Szuhánszky Debóra* (ELTE BTK) a bizalom motívumának megjelenési formáit vizsgálja XVI–XVII. századi zsoldárfordításainkban. *Szerdi András* (DRHE) Huszár Gál reformátori működésének jelentőségét zsoldárparafrázisainak értelmezésével illusztrálja. *Páli-Nagy Veronika* (ELTE BTK) széphistóriák szövegeit abból a szempontból közelíti meg, hogy szereplőik mely bibliai parancsolatok ellen vétnek. *Förköli Gábor* (ELTE BTK) a Zrínyi-testvérek és a Szeleukidák ellen a zsidó vallásért küzdő Makkabeusok közti analógiát vizsgálja. Hasonló témát vet fel *Pafkó Tamás* (ELTE BTK) is: Zrínyi Miklós Áfiumának tudatosan megszerkesztett próféta keretét jellemzi. *Nagy Márton Károly* (ELTE BTK) kutatásának középpontjában Bethlen Kata Önéletírása áll a szerző biblikus önszemléletének szempontjából.

A XIX–XX. századi próza és líra tárgykörébe tartozó írások sorában elsőként *Szabadi István* (DE) ír George MacDonald Phantastes című művének bibliai szerkezetéről. *Varga Virág* (ELTE BTK) a modernitás bestseller-írónoínek műveit vizsgálja politikai és mainstream diskurzusok szerint. *Jéga-Szabó Krisztina* (ELTE BTK) ezt a tematikát folytatva, Erdős Renée női művészregényét, a Lavinia Tarsin házasságát elemzi. *Kaposi Krisztina* (ELTE BTK) Sík Sándor Alexius című misztériumának egy lehetséges értelmezését adja a „kettős unio mystica” irodalmi modelljeként. *Farkas Gábor* (SZE) Reményik Sándor evangéliumi ihletettségű költészetét tekinti át.

A kötet befejező egysége a kortárs dráma és színház tárgyköréből vett írásokat tartalmaz. *Balajthy Ágnes* (DE) a bibliai allúziók szerepét mutatja be Térey János Jeremiás avagy az Isten hidege c. drámájában. *Nagy Eszter* (ELTE BTK) a képhasználat kérdéseit vizsgálja Romeo Castelluci Az arc fogalma Isten fiában c. színdarabjában. *Mézes Zsolt László* (EHE) írásának középpontjában a biblikus alapú Láthatatlan Színház lét- és önértelmezésben betöltött szerepe áll, ezáltal a pasztorális szempontot is bevonja a konferencia tanulmányainak látóterébe.

megkeményedett és felhólyagosodott
a munkától a napon
ha dönthettem volna a másikat
küldöm a földekre
őt meg a nyáj után hogy egész nap
csak heverésszen
hogy kíméljem
ahogy csak tudom

de aznap rájöttem
így vagy úgy vége
és gyanúm egyre erősödött
mert szürke volt az ég
amilyen soha nem volt még azelőtt
és óriások gyomrának korgása hallatszott
a felhők mögül

én csak ültem
a kezemet tördelve
vártam a büntetést a következőt
a kikerülhetetlen szükségszerű csapást
és a szél elviselhetetlen büzt
hordott az orromba
ha nem tudom honnan a szag
dögvészre gyanakodtam volna

és valóban
meghallottam egyszer csak
a fojtott kiáltást
végső bódulést
a távolban puffanást
és már vittek is lábaim futva a hang irányába
könnyörögve büntető atyámhoz
teremtő gyilkosomhoz
csak ne őt ragadja el
csak az elsőt ne, csak őt ne
és amikor odaértem
fiaimat meglátva
örök kárhozatra akkor ítéltam magam
mert boldogan rogytam
a halott test mellé
örömben hangosan kacagtam
láttam: a másik él
fut az erdő felé
nem ő fekszik a lábamnál
boldogan bámultam a sziklára kilocsant
véres agyvelőt
tenyeremmel szétkentem és csíkot
húztam belőle a homlokomra
nem gondoltam akkor a holnapra
az örökké elátkozott
örök holnapra
a visszafordíthatatlan
kegyetlen
túl hamar elérkező
holnapra